

Signalizačná správa

Za premenlivého počasia sa striedajú teplé a suchšie periódy s chladnejšími aj vlhkejšími. V tomto období je potrebné upozorniť na časté a nebezpečné ochorenie kôstkového ovocia. Ide o **moníliové odumieranie kvetov a výhonkov, čiže moníliovú hnilobu**. Napadnúť môže listy, kvety, letorasty a plody. Zároveň je príčinou postupného odumierania konárov hostiteľských rastlín. Pôvodcom je mikroskopická huba *Monilinia laxa*.

K hostiteľskému spektru rastlín zaraďujeme marhuľu, čerešňu, višňu, slivku, broskyňu, nektárinku a mandľu. V minulosti boli zaznamenané na Slovensku aj roky so silným výskytom.

Počas napadnutia kvetov mikroskopická huba prerastá cez bliznu, semenník a stopku až do drevnej časti. Kvety a malé plody hnednú a následne zasychajú. Na infekciu kvetov je najviac náchylná marhuľa. Na listoch aj letorastoch pozorujeme príznaky vädnutia a ich usychanie. Nápadné poškodenie môžeme vidieť na plodoch s rôznou agresivitou. Počas dozrievania vznikajú mäkké do hnedej farby sfarbené miesta. Tie sa rýchlo rozširujú až na celý plod. Ďalej sa na povrchu vytvárajú charakteristické kruhy vankúšikov krémovej farby. Tie tvoria konídie. Plody opadávajú alebo mumifikujú (vysychajú a scvrkávajú sa) a zostávajú visieť ako tzv. múmie na hostiteľskej rastline. Šírenie mikroskopickej huby na plodoch podmieňuje mechanické poškodenie. To môže byť vyvolané ľadovcom alebo hmyzom (obaľovačmi). Plody bývajú aj popraskané po zmenách počasia (kolísanie teplôt) či silnej zálievke. Plod, ktorý má neporušenú šupku, sa nemôže nakaziť. Priebeh infekcie pokračuje cez plody a ich stopky ďalej cez konáre dovnútra koruny stromu. Vetvičky a konáre môžu byť napadnuté priamo cez poranenia. Na postihnutých miestach sa objavuje neskôr glejotok. Ochorenie nemá počas bežného priebehu počasia epidemický charakter. Vznik nových infekcií s najväčšími poškodeniami pozorujeme najmä tesne pred kvitnutím a počas kvitnutia. Práve daždivé a chladné počasia sa pokladá za najvhodnejšie pre jeho rozvoj. Rovnako aj dlhšie trvajúce teploty pod 12 °C, ktoré podporujú vznik nových infekcií. Škodca dokáže prezimovať v mumifikovaných plodoch na hostiteľskej rastline vo forme mycélia, v napadnutých pletivách rastliny či cez pseudosklerócie v mumifikovaných plodoch na zemi. Na jar mycélium produkuje nové konídie a na zemi sa tvoria plodnice apotécia, z ktorých sa uvoľňujú askospóry.

Za dôležité pravidlo v rámci ochrany sa pokladá odstrániť všetky poškodené plody. Treba to vykonať najneskôr na jeseň po opade listov zo stromov, pretože prienik ochorenia z týchto plodov pokračuje ďalej od koncov vetvičiek dovnútra koruny. Preto je pri reze dôležité odrezat' suché konce konárov až po zdravé drevo. Preventívny účinok má správny výber vzdušných stanovišť, vyrovnaná výživa, presvetľovanie koruny a výber odolných odrôd.

Chemickú ochranu môžeme využiť prvý raz tesne pred kvitnutím. Ak je to potrebné druhý raz môžeme ošetrovať hneď po odkvitnutí. **Vzhľadom na to, že v najteplejších oblastiach už marhule kvitnú, a je takmer isté, že bude pršať do otvorených kvetov, ošetrovanie po kvitnutí bude veľmi potrebné.** Upozorňujeme na vykonanie ochrany najmä pri marhuliach, čerešniach a višniach. Ošetrovanie sa odporúča na náchylných odrodách a počas daždivého počasia v období kvitnutia. V rámci chemickej ochrany rastlín môžeme použiť nasledujúce fungicídy a to: Abilis Ultra, Horizon 250 EW, Lynx, Ornament 250 EW (účinná látka tebuconazol), Airone SC, Badge WG, Coprantol Duo (účinné látky hydroxid meďnatý a oxychlorid meďnatý), Kenja, Kryor, Zenby (účinná látka isofetamid), Magnicur Core, Triflo 500, Zato 50 WG (účinná látka trifloxystrobin), Prolectus (účinná látka fenpyrazamine, aj v malospotrebiteľskom balení - MB), Signum a Bopyrac WG (účinné látky boscalid a pyraclostrobin), Luna Experience (účinné látky fluopyram a tebuconazol), Cypronil 62,5 WG a Switch 62,5 WG (účinné látky cyprodinil a fludioxonil), Belanty (účinná látka

mefentrifluconazol), Teldor 500 SC (účinná látka fenhexamid, aj MB) a iba v MB balení Magnicur Quick (účinná látka fenhexamid). Využiť sa dá aj biologický fungicídny prípravok Serenade Aso s účinnou látkou *Bacillus amyloliquefaciens* kmeň QST 713 určený profesionálnych používateľov aj v MB balení.

Ing. Maroš Lučaj
ÚKSÚP – OOR
04.03.2024